

TÜRK DÜNYASINDA MİSYONERLİK

I. Kilise Müessesesi İçinde Misyonerlik

1.1. Dünya Kiliseler Konseyi

Misyon, kilise tarafından bütün dünyaya gönderilen elçilerin, Hz. İsa'ya inanmayan halkları ve grupları İncil'e çağırmak ve oralarda kilisenin tohumlarını atmak için üstlendikleri özel bir görevdir.

Özellikle 50'li ve 60'li yıllarda 3. dünya ülkelerinde başlayan bağımsızlık hareketleri kiliselerin misyonerlik faaliyetlerini zorlaştırıyordu. Kilisenin birliğini göstermek, dünya çapında misyonerlik faaliyetlerini bütün mezhepleri içine alacak şekilde desteklemek amacıyla 1961'de Yeni Delhi'de yapılan toplantıda "Dünya Kiliseler Konseyi" (ÖRK) kurulur. Merkezi Genf'te bulunan konseyin bir çok alt kurulu vardır. Bir çok uluslararası meselede etkinliğini gösteren konsey, aynı zamanda BM'de tek devletsiz teşkilat olarak hukuki bir statüye sahiptir.

BM'nin alt komisyonlarındaki faaliyetleri ile etkinlik sağlayan konseyin yönetim ve karar mekanizmalarında çoğunlukla Amerikalılar ve Almanlar bulunmaktadır.

"Dünya Misyonerlik Konferansının" 1963'te Meksika'da yapmış olduğu toplantıda Konferansın "Dünya Kiliseler Konseyine" (ÖRK) entegre edilmesi kararlaştırılır. Böylece misyonerliğe yasal bir boyut kazandırılacak ve diğer taraftan uluslararası meselelerde etkin olan konsey vasıtası ile etkinliği, hareket sahası ve desteği artan bir misyonerlik ortaya çıkacaktı. Çağın şartlarına uygun hale getirilen misyonerlik müessesesi 1973 Bangkok, 1980 Melbourne, 1980 San Antonio konferanslarıyla ÖRK'ya tam entegrasyonu gerçekleştirerek ortak çalışma alanlarını belirlemiştir. Özellikle 1991 yılında Avustralya'nın Canberra kentinde yapılan toplantıda **Türkiye'deki Misyonerlik faaliyetlerini** de yakından ilgilendiren üç karar alınır:

1. Kilise adalet için savaşmalı, barışı ve evangelizasyonu (Hristiyanlaştırmak) gerçekleştirebilmek için "özgürlük hareketleri" desteklenmelidir. (Daha sonra "özgürleştirme teolojisi" adı altında çalışan bir misyonerlik alt birimi oluşturuldu.)

2. Mezhep problemleri gündeme getirilmeden **Protestan, Katolik** ve **Ortodoks** kiliseleri

İsa İNANDI

Araştırmacı - Yazar

arasında sürdürülen diyalog ve ortak çalışma ile elde edilen somut faydalar gözönünde bulundurulurarak aralıksız olarak devam etmelidir.

3. Gelecek on yıl için **çoğulculuk, sosyokültürel hareketler, diyalog** konuları işlenerek kilisenin direkt olarak ulaşamadığı yerlere girebilmesi sağlanacaktır.

1.2. Uluslararası Faaliyet Yapan Diğer Teşkilat ya da Konseyler

1. *Avrupa Kiliseler Konferansı*
2. *Asya Hristiyanlar Konferansı*
3. *Pasifik Kiliseler Konferansı*
4. *Afrika Kiliseler Konferansı*
5. *Orta Doğu Kiliseler Konseyi* Türkiye'yi daha çok ilgilendiren Orta Doğu

Kiliseler Konseyi diğerleri gibi misyonerlik amaçlıdır . İkinci dünya savaşından sonra kurulan konsey devamlı olarak misyonerlik faaliyetlerini sürdürmüştür. 1964'te resmen kurulan konseye **Ortodoks, Protestan ve Eski Doğu** kiliseleri üyedir. Çalışma alanı **Türkiye** ve civarı olan konseyde 15 Protestan kilisesi, 4 Bizans Ortodoks kilisesi ve 3 Eski Doğu kilisesi misyonerlik faaliyetleri yapmaktadır. Ağırlıklı olarak Türkiye'de faaliyet yapan konseyin amacı Türkiye'de bulunan kiliseleri yeniden canlandırmaktır. Bu bölgelerin aslında Hristiyan nüfusa sahip olduğunu iddia eden konsey, Türkler tarafından asimile edilen yerli halkın kendi faaliyetleri ile yeniden kiliselerini kuracağını ümit ediyor.

1.3. Dünya İncil Teşkilatları Birliği

Toplam 56 teşkilattan oluşan birlik İncil'in tercümesini dünya dillerine, dağıtımını ve çoğaltmasını üstlenmiştir.

II. Devletler İle Misyonerlik İlişkisi

2.1. Genel İlişkiler

Özellikle 20. yüzyılın başlarında batı medeniyeti ve Hristiyanlık kendisini diğer kültür, medeniyet ve dinlerden daha üstün görmeye başladı. Bunun neticesinde, daha önceki yüzyıllarda başlamış olan sömürgecilik hareketi yeni bir boyut kazanıyordu. Yeni ve yabancı dünyaları politik sömürge altına alma çabalarını din ve kültür istilası takip etti. Batılı devletlerin paralelinde sürdürülen bu hareketin boyutlarını, daha 1910 yılında

Münster'de bulunan İlahiyat Fakültesi'nin devletten misyonerlik ilmi ile uğraşacak bir bölüm kurulması için bulunduğu talebin gerekçesinde görmekteyiz: "Misyonerlik ile yüksek okullarımızda hem teolojik hem de ilmi açıdan uğraşmak, Alman Rayh'ının çağımızda sürdürdüğü kolonileştirme gayret ve çabalarını başanlı kılmak için bir zaruret halini almıştır." (E. HEGEL:24) Misyonerliğin bugünkü Uluslararası boyutu ise bir çok Uluslararası teşkilatta resmi olarak danışmanlık ve istişare statüsüne sahip olmasıdır. Bu bağlamda fiilen misyonerlik yapan teşkilatlardan; ECO-SOC'da 16, UNESCO'da 16, UNİCEF'te 7, FAO'da 5, İLO'da 8, WHO'da 1, olmak üzere toplam 53 misyonerlik teşkilatı ilgili kurumlarla resmen işbirliği halindedir ve danışmanlık hizmetleri vermektedir. Bunun yanı sıra ilgili kurumlara eleman temin etmekle birlikte UNESCO ve FAO'ya kurs ve seminer tarzında eğitim hizmetleri sunmaktadır. Bu nedenle ilgili kurumların Türkiye ile ilgili aldığı kararlar, yaptıkları uygulamalar sadece insani amaçlı olarak nitelendirilerek kabullenilemez, mutlaka nesnel olup olmadıkları araştırılmalıdır.

2.2.Misyonerliğin Yapısı ve Teknikleri

1. Misyonerler buldukları toplumların sosyo-ekonomik yapısını, politik sistemini bir sosyal analizi gibi tetkik ederler. Hareket edecekleri ortamların, yani sistemlerin mantığını anlarlar ve toplumun karakteristiğini belli eden derin sosyal gerilimleri ve ayrılıkları tespit ederler. Bu farklılıklar zengin fakir gibi sınıfsal farklılıklar, üst kesimin çıkarları, ayaklanmayı planlayan bir alt tabaka olup olmadığı, iç savaşlar, sürtüşmeler, anlaşmazlıklar olabilir. Toplumun rüşvete meyli olup olmadığı da önemlidir.

Misyonerlerin özellikle bilmesi gereken, yine uğraşacakları toplumlarda grupların ya da sınıfların birbirlerine karşı önyargıları olup olmadığını tespit etmektir. Bu önyargılar köylü şehirli, okumuş cahil, çalışan işsiz, zengin fakir şeklinde ortaya çıkabileceği gibi, kamuoyunda seslerini ve varlıklarını duyuramayan, birileri tarafından baskı altında tutulan, zulmedilen vb. gruplar olabilir.

3. İşte böyle bir ayrımın olduğu ortamlarda, zayıfın, güçsüzün, horlananın yanında yer alınmalıdır. Onlara her türlü yardım yapıp, otoriteyi

elinde bulunduran sisteme karşı birlikte mücadele edilmelidir.

3. Onlarla diyalog kurabilmek için öncelikle onların sorunlarına eğilmeli. Otoriteye karşı mücadele eden gruplar arasında sınıfsal farklılıklar ya da sosyal gruplaşmalar var ise, onları **biraraya getirmeli ve onları teşkilatlandırmak**. Teşkilatlandırma aşamasında onların hür iradeleri ile katılmaları temin edilmeli. Aksi taktirde politik ya da toplumsal baskılar neticesinde hareketten uzaklaşırlar. Yönetim ile halk arasındaki uçurumu belirginleştirmek için, alternatif kavramlar kullanılmalı. Kendi kurtuluşlarının hakim gücü yıkmakla mümkün olacağı vurgulanmalı, onlara cesaret verilmeli.

Görüldüğü gibi misyonerler dinlerini anlatabilmek için öncelikle o ülkenin sosyal, politik, etnik ve dini yapısını araştırıyorlar, daha sonra kendilerince baskı altında olduğuna inandıkları gruplar ile misyonerliğin özel bir bölümü olan "Özgürleştirme Teolojisi" çerçevesinde faaliyet yaparak onlarla evangelizasyon dozajına göre yapılmaktadır.

Bütün bu faaliyetlerin sadece 3. dünya ülkelerinde ya da İslam ülkelerinde yapıyor olması dikkat çekicidir. Misyonerliği fiilen yapan Hristiyanlığa gönülden inanmış olan insanlar, yaptıkları faaliyetin öncelikle kendi devletlerine ve sömürgeciğe hizmet ettiği direkt olarak bilmeseler de, kendilerini yöneten ve yönlendiren misyonerlik teşkilatları ve onların da bağlı buldukları kiliseler bu türden faaliyetlerini tamamen kendi devletlerinin direktifleri ve bilgisi dahilinde gerçekleştirmektedirler. Böylece misyonerler dini görevlerini yerine getirmiş oluyorlar, ilgili devletler de finans ve diplomatik yardımları ile hem istihbarat topluyorlar hem de etkinliklerini artırıyorlar. Uluslararası bazda bölücülük yapan böylesi teşkilatların buldukları ülkeden bağımsız olarak hareket etmesi zaten düşünülebilecek bir olay değildir.

III. Çağdaş Misyonerliğin Temelleri ve Hedefleri

İkinci Vatikan konsili ile değişen bir misyonerlik anlayışı başlamıştır. Bu değişimin başlıca nedeni sayısaldır. Üçüncü dünya ülkelerinde genç kiliselerin gayretli çalışmaları, sosyal problemler ve bu ülkelerin gelişme yardımı alma talepleri

neticesinde Hristiyan sayısı giderek artmaktadır. Hristiyanlığın dışındaki diğer dinlere mensup olan toplumlar, kendilerini direkt olarak Hristiyan misyonerlerinin çalışmaları neticesinde Hristiyanlık ile karşılaşmış olarak hissetmeseler de, bilakis batılı hayat şekli, teknik ve dünya medeniyeti tarzında dünya milletlerinin zihinlerinde Hristiyanlık felsefi altyapısını bulmuştur artık. Bundan dolayı misyonerler bütün dünyada bu elle tutulabilecek kadar bariz olan hayranlık ve her durumda batıyı baz alma kompleksinden istifade etmekte.

Missio Aachen'in yapmış olduğu araştırmalara göre Afrika ve Asya'da önümüzdeki 25 yıl içerisinde % 40 oranında **Hristiyanlaştırma** gerçekleştirilecektir. Misyonerliğin boyutlarını etkileyebilecek olan bu sayısal gelişmenin dinamiğini ise misyoner bilimciler 3. dünya ülkelerinde ve gelişmekte olan ülkelerdeki **kültürlerin** misyonerler tarafından iyi tetkik edilmesine, o ülkelerdeki **genç neslin artmasına** ve özellikle onların **fakirliklerine** dayandırmaktadırlar.

3.1. Dinlere Yeni Bakış:

1964 yılında VI. Paul'un Hristiyan olmayanlar için kurduğu sekreteryaya daha sonraki yıllarda ürünlerini vermeye başlar. Bu çerçevede Asya piskoposları Hristiyan olmayanlar ile diyalog merkezleri kurarlar. Özellikle İslam coğrafyasında etkin olan bu merkezler, çeşitli etkinlikler düzenlemektedirler.

Misyonerlikteki bu isim değiştirme, misyonerlik kavramının asırlardır yozlaşmış olmasından ve emperyalizm ile adeta özdeşleşmiş olmasından kaynaklanmaktadır. Oysa kendi içlerinde diyalogun misyonerlik anlamına geldiği ve evangelizasyon için acele edilmeden aşama aşama hareket edilmesi gerektiği vurgulanmaktadır (bkz. EK. 1). Tarihten gelen bu imaj özellikle dışarıda misyonerlere karşı önyargı ile yaklaşılmasını beraberinde getiriyordu. Ayrıca kendi içlerinde gelişen humaniter akımlara karşı da kilisenin güvenilirliği kalmıyordu. Bundan dolayı artık misyonerlik kelimesinden kaçınmak gerekiyordu. Bunun yerine başka isimler altında çalışılacaktır. İkinci Vatikan konsilinin diğer dinlerle diyalog kurulması gerektiği sonucuna varması, bu konuda kiliselere ve misyonerlere geniş bir hareket sahası getiriyordu.

3.2. Yeni Hareket Alanları

a) Misyonerliğin II. Vatikan konsilinden sonra **gelişme problemine** olan ilgisi arttı.. Kilise sağlık ve eğitim alanında kilise dışı resmi ve özel kuruluşlarla işbirliği yaparak çalışmalarını arttırdı. Piskoposlar ve piskopos konferansları çalış tıkları ülkelerdeki geri kalmışlık konusunda araştırmalar yaptırarak batı için gelişme yardımı projeleri gerçekleştirir.

b) Sosyal ve etnik karışıklık olan ülkeler için **özgürleştirme** ve **devrim** teolojileri gerçekleştirildi. Bu anlamda faaliyet yapan teşkilatlar aktif olarak faaliyetlerini devlet ile işbirliği içinde sürdürmekte. 1967'de **Lustita Et Pax** (Dünyada Adalet) adı altında bir papalık komisyonu kurularak etkinlik sahaları geliştirildi.

c) Dünya çapında "**Ekoloji**" çalışması ve "**Ekoloji Teolojisi**" gerçekleştirildi. Dünyanın her tarafındaki "Çevreci" derneklerle irtibat sağlanarak organizasyonlara iştirak, projeler geliştirme ve projelere finansman konularında ciddi ilerlemeler kaydedildi. Özellikle 3. dünya ülkelerinde çevre krizi, gelişmişlik krizi ve enerji krizi birlikte işlenerek , daha sonra samimi bulunan adaylara yaklaşılmakta. Ekonomik kriz gündeme getirilerek, işçi hakları, halkların özgürlüklerine kavuşması fikri, sosyal ve askeri krizler toplumların gelişme modellerindeki yanlışlıklara bağlanarak yaklaşılmaktadır.

d) **Aile Planlaması** konusunda çalışmalar ve yardımlar sağlanmaktadır. Bu konu dolaylı olarak misyonerlik amaçlı olsa da aslında Hristiyanların 1. derecede korktukları Müslüman nüfusun artmasını engellemiş olmaktan dolayı çift yönlü bir başarı elde etmiş olmaktadırlar.

e) **Barış Dernekleri** adı altında faaliyet yapmaktadırlar. Dünyanın muhtelif yerlerinde büroları olan ve dünya barışı için çalışan CFK (Hristiyan Barış Konferansı) sayesinde özellikle 3. dünya ülkelerinde etkinlik sağlamayı amaç edinmişlerdir. Bunun yanısıra "**Pax Christi**" ve daha bir çok dernek kurularak dünyanın her bölgesinde üye toplanmıştır. Bu üyeler önceleri şursuz olarak misyonerlere hizmet ederlerken daha sonraları kasıtlı olarak yardım ve destek sağlamaktalar. Bu derneklerin çalışma sahası barış, eşitlik, adalet vb.. konulardır.

f) Yine 3. dünya ülkelerinde kullandıkları bir başka yöntem **maddi yardımlardır**. Bu çalışmalarını sürdüren kiliseler gelişmiş devletler ile ya-

kın diyalog içindedirler. Çoğu zaman yapılan yardımın kiliseden mi, ilgili devlet tarafından mı yapıldığı dahi karışmaktadır. Her kilisenin bu konuda ayrı dernek ve kuruluşları olmakla birlikte merkezi Genf'te bulunan "Lufher'ci Dünya Gelişme Yardım Birliği" finans yönünden en güçlü olanlarındandır. Ayrıca "Ökumene Gelişme Kooperatifleri" üyelerine hisse senetleri satarak ve yapmış oldukları ticari yatırımların faizleri ile uygun gördükleri gelişme projelerine destek sağlamaktadırlar. Dünya kiliseler konseyi ve Misyonerlik Konseyi ile birlikte yapılan bu çalışmaların tamamı yine misyonerlik amaçlıdır.

Yine daha önce değindiğimiz gibi kiliselerin bünyesinde 3. dünya ülkelerinde çalışan sayısız uzman vasıtası ile gelişmiş devletlerin insani ve gelişme yardımlarının belirlenmesi, dağılımı ve projelendirilmesi konusunda devlet ile işbirliği yapmaktadır.

g) Dünyadaki bir çok Hristiyan radyo, televizyon ve basın derneğinin oluşturduğu "**Hristiyanlık İletişimi Dünya Birliği**" ve 1975'te kurulan "**Hristiyan Edebiyatı Geliştirme Kurumu**" adları altında dünya çapında bir taraftan iletişim araçları ve edebiyat vasıtası ile kendi değer yargılarını aktarıırken diğer taraftan konuyla ilgili gelişmeleri takip etmektedirler. Genellikle diyalog adı altında İslam'a hurafeler sokmak ve kesin inançları göreceleştirmek amaç edinilmiştir. Film alanında OCIC, basın yayın alanında UCIP, radyo televizyon alanında UNDA faaliyet yapmaktadır. Dünya Hristiyan medya mensuplarının kurduğu WACC ve yardım amaçlı Interfaith Media Fondation vakfı üyeleri mesleki bilginin yanısıra teknik donanımını yapmış ve teolojik alt-yapılı kişilerden oluşmakta. Bunlar diğer medya kuruluşlarına da malzeme teinin etmekte.

h) **Eğitim alanında** yapılan çalışmalar "Dünya Hristiyanlık Eğitim Konseyi" (WCCE) adı altında toplanmaktadır.

3.3 Yeniden Yapılanma

Misyonerlik faaliyetleri üzerindeki önyargıları atmak ve diğer dinlerin de kilise tarafından tanındığını sözde kabul eden karardan sonra dışarıya karşı tolerans, diyalog, eşit haklar şeklinde yeni bir imaj oluşturulmaya başlandı. Bu yeni imajla birlikte aslında misyonerlik **genelleştirilmiş** oluyordu. Artık her insanın yapabileceği bu faaliyetin boyutu da genişliyordu. Boyutları ge-

nişleyen misyonun **muhtevası** da değişiyor ve inancı iletmek için sınırlar kaldırılarak **her türlü katkı** meşru görülmüyordu. Çeşitli komisyonlar tarafından yıllar süren çalışmalar ve 5 defa yeniden gözden geçirilen yeni yapılanma taslağı;

- a) Yeniden Bilinçlenme,
- b) Personel Yardımı,
- c) Finansman,
- d) Organizasyon konularını içine alıyordu.

IV. Kilise İçinde Misyonerlik

Batı kiliselerinin en güçlü olanları Katolik ve Protestan kiliseleridir. Ortodokslar ise misyonerlik konusunda daha ziyade Protestanlar ile birlikte çalışmaktadırlar. Türk dünyasında özellikle katolik kilisesi ile Ortodoks kilisesi arasında bir çok alanda bulunan rekabet, Papa ile Patriğin görüşmelerinde giderilmeye çalışılmakta. Bunun haricinde bir çok bağımsız kilise, cemaat ve tarikatlar vardır. Bunların bazıları iki büyük kilise tarafından kabul edilse de çoğu batıl olarak değerlendirilir. Kilise içinde misyonerliği değerlendirirken katolik ve protestan açıdan bakmak gerekir. Ancak yurt dışı faaliyetlerini ortaklaşa yürütmelerinden ötürü misyonun gerçekleştirildiği ülke baz olarak alındığında böyle bir ayırma ihtiyaç duyulmayacaktır.

4.1. Katoliklerde Misyonerlik

1. Misyon sadece ruhu arındırma işlemi değildir. İnsanlar bedeni ihtiyaçlarının da giderilmelerini isterler. Onun için misyon ve gelişme yardımı birlikte ele alınmalıdır.

2. Misyon öncelikle bölge kiliselerinin bir görevidir. Buradan başlayan ve bütün dünyaya açılan misyonerlik faaliyetinde, Papa (Vatikan) yol gösterici, koordine edici ve birliği sağlayıcı bir görev üstlenir. Oysa ikinci Vatikan konsilinden önce bu işlem sadece Papa ve ona bağlı olan misyonerlik cemaatlerinin ve propaganda merkezinin görevi idi. Bu gelişme misyonerlikte ikinci Vati kan konsilinin attığı en ciddi adımdır. Artık her Hristiyan bu sorumluluğun bilincinde olarak üzerine düşeni yapmaktadır.

3. Yeni anlayışa göre bu görev her bir katolik Hristiyan'a yüklendiği gibi, katolik olmayan misyoner cemaat ve derneklerle de işbirliği yapmayı, inanç farklılıklarını ele almadan genel olarak misyonerlik problemlerini aşmayı hedefler.

4.2 Organizasyon Şeması

Merkezi Vatikan'da bulunan "Misyonerlik Sekreteryasının" dünyaya açılışında en etkin faaliyet yapan Federal Almanya koludur. Alman devleti ile yakın ilişki içinde olan ve masraflarının çoğunu Hükümetin gizli ödenekleri ile finanse eden misyonerlik müessesesi devletin paralelinde çalışmaktadır. **Alman Katolik Misyon Konseyi** (DKMR) faaliyetlerin üst kuruldur. 1953'te kurulan konseyin merkezi 1990'dan beri Bamberg'de bulunmaktadır. Konseyin başkanlığını Karne-liten misyonerlik tarikatına mensup olan P. Wolfgang Schumacher yapmaktadır.

Alman Katolik Misyon Konseyi, dünya misyonerliği alanında çalışan bütün misyon teşkilatlarının, enstitü ve akademilerinin, piskoposluk dahilinde çalışan misyonerlik bölümlerinin ve misyoner tarikatlarının koordinesini oluşturan bir üst kuruldur. Konseye bağlı kuruluşlar şunlardır:

1. 22 Alman Piskoposluğu ve onların bünyesinde çalışan 56 Piskoposluk Misyon Müdürlüğü.

2. 10 tane papalığa ve Piskoposluğa bağlı olarak çalışan dünya kilisesi misyonerlik kurumları. Bunların en önemlileri **Advenat, Misereor, Missio Aachen, Missio München** ve diğerleri.

3. 7 tane misyonerlik enstitüsü. (Bu enstitüler de kendi aralarında uzmanlaşarak hizmet vermektedirler. Örneğin Wurzburg Tıp Doktorları Misyonerlik Enstitüsü, ya da Katolik Misyonerlik Teolojisi Enstitüleri gibi.)

4. Misyonerlik yapan 50 tane rahip tarikatı.

5. Misyonerlik yapan 10 tane kardeş cemaat.

6. Misyonerlik yapan 88 tane kadın tarikatı.

Konseyin öncelikli görevi, misyon faaliyetlerinin koordinesini, Alman misyonerlerinin genel misyonerlik eğitimini ve özel durumlara özgü eğitimini, genel olarak basında özeldede misyonerlik medyasında çalışan redaktörlere eğitim ve bilgi akışı sağlamaktır. Bunun haricinde Alman katolik kilisesi ile Asya, Afrika ve Latin Amerika misyonerliği arasında köprü vazifesi yapmaktadır.

Yukarıda belirtilen tarikatlar isim itibarıyla tarikatlar, fakat faaliyet ve öz bakımından farklıdırlar. Almanya'nın muhtelif kentlerinde bulunan merkezlerinde ülkelere göre özel bölümleri, arşivleri, bilgi ve iletişim ağı, bilgisayar donanımı ve faal olarak çalışan yüz binden fazla misyonerleri ile yapılan hummalı çalışmaların boyutlarının ne denli büyük olduğunu ortaya koymaktadırlar.

4.3. Protestan Misyonerliği

Protestan Misyonerliği kilisenin yapısı itibariyle katoliklerden farklıdır. Katoliklerde bulunan hiyerarşik yapı protestanlarda yerini daha serbest bir yapıya bırakır. 24 bölge kilisesinin seçmiş olduğu EKD (Alman Protestan Konseyi) çeşitli çalışma birimlerine ayrılır.

Konsey diplomatik ve pastoral olmak üzere iki önemli görev üstlenir. Diplomatik işlevim Almanya için Bonn'da hükümet içinde sürdürürken, Avrupa Topluluğu içinde Brüksel'de yerine getirir.

Protestan kilisesi hem yapı hem de görüntü itibariyle katolik kilisesinden daha çok dışa açık ve seküler kuruluşlarla daha yakın bir diyalog içerisinde. Protestan kilisesinde yükselebilmek için köken olarak din adamı olma zorunluluğunun bulunmaması ve katoliklerde bulunan papanın dogmalarına uyma zorunluluğunun olmaması yine onların daha rahat hareket etmelerini sağlamaktadır.

Misyonerlik faaliyetlerini tamamen üstü kapalı yapan protestan kilisesi **Ökumene Hareketi, Evangelizasyon, ya da Dünya Barışı** gibi adlar altında faaliyet yapmaktadır.

4.4. Organizasyon

Dünya misyonerliği konusunda merkezleri Almanya'da bulunan protestan misyonerlik teşkilatlarının üst kurumu EMW'dir (Federal Almanya Misyonerlik Birliği). 19.9.1975'te kurulan ve 1.1.1977'den beri faaliyetini sürdüren üst organ, üyelerinin etkinlik gösteremediği alan ve konularda devreye girer ya da yardımcı olur. **Dünya Misyonerlik Komisyonu** üyesi olan EMW aynı zamanda **Dünya Kiliseleri Ökumen Konseyi'nin** de faal üyesidir. Merkezi Hamburg'da bulunan birliğe üye olan misyonerlik kuruluşları şunlardır:

1. Alman Protestan Kilisesi: Merkezi Hannover'de bulunan ve Almanya'daki bölge kiliselerinin bağlı bulunduğu bu merkez, dış ülkelerde yapılan faaliyetleri, gelişme yardımlarını ve ökumen hareketleri koordine eder.

2. Merkezleri Almanya'da olmakla birlikte çalışma alan 3. dünya ülkeleri ve gelişmekte olan ülkeler olan **Birleşik Misyonerlik Teşkilatlarının** sayısı 23'tür. Bunlardan bazıları; Vereinigte Evangelische Mission, Deutsches institut für Aertzliche Mission, Deutsche Gesellschaft für Missionswissenschaft ve diğerleri.

3. EMW'ye üye olmayan fakat oradan istifade eden protestan misyoner kuruluşlarının sayısı 12'dir. Bu kuruluşların çalışma alanları yine 3. dünya ülkeleri olmakla birlikte, çalışma şekilleri özellikle yardım türündendir. Örneğin **Deutsche Initiativ Hilfe, Deutscher Hilfsbund Fürchristliches Liebeswerk Im Orient** ve diğerleri.

4. Dünya çapında misyonerlik organizasyonu IMR (Uluslararası Misyon Konseyi) adı altında yapılmaktadır.

4.5. Kadrolaşma

Protestan misyoner teşkilatlarının eğitimlerini tamamlamaları ve özel eğitim isteyenlere görevlendirilecekleri ülkelere göre eğitim sunan kuruluşların oluşturdukları üst kurula AEM (**Protestan Misyonerleri Çalışma Grupları**) adı verilmektedir. Bu çatı altında toplanan teşkilatların çalışma alanları çok farklıdır. Bir taraftan misyonerleri finanse eden teşkilatlar bulunduğu gibi, medya misyonerlik teşkilatlarından, çingenelerden ya da yabancı işçilerden sorumlu misyonerlik teşkilatlarına ve enstitülerine kadar bu üst kurul altında çalışan toplam 53 **teşkilat, okul ve enstitü** bulunmaktadır. Ayrıca Hamburg'da 1 **Misyonerlik Akademisi**, kısa süreli eğitimler için 13 **Misyonerlik Semineri**, özel eğitim için 5 **Misyoner Koleji, 1 Yüksek Okul**, malzeme temini için merkezi Hamburg'da bulunan bir limited şirket yeni kadroların oluşmasına yardımcı olurlar.

4.6. Finansman

Misyonerlik faaliyetleri kilisenin en küçük birimi olan mahalle kilisesine kadar entegre edilmiştir. Misyonerlik müessesesinin bütçesini en alt birimde; **Mahalle Birimleri** (Her bir kilise gelirin %5'ini misyonerlik teşkilatlarına aktarır), **piskoposluklar, piskoposluğa bağlı kuruluşlar, bağışlar** oluşturmaktadır.

Ancak bunların yanında çok daha önemli finansman katkısı **Federal Hükümet'in misyonerlik faaliyetleri için ödediği gizli bir global ödenektir** (bkz. EK 2). Bu ödenek aynı zamanda Devlet ile Misyonerlik faaliyetlerinin ilişkisini göstermektedir. Bunun haricinde **kilise vergilerinin** bir kısmı ve yine önemli bir gelir kaynağı da misyoner teşkilatlarının **gayri menkullerinin gelirleri ve döner sermayelerinden** gelmektedir.

V. Türkler'e Yönelik Misyonerlik Faaliyetleri

5.1. Türkler'e yönelik misyonerlik faaliyetlerinde katolik kilisesinin en önemli girişimi İstanbul Ortodoks kilisesi ile 1965 yılında yapmış oldukları anlaşmalar ve hemen akabinde oluşturdukları çalışma grupları (bkz. EK 3) ve 1984'de Antakya Eski Doğu Ortodoks Patrikliği ile Papa II. J. Paul arasında yapılan anlaşma ve daha sonraki gelişmeler olmuştur. 1995 yılına gelindiğinde Fener ve Vatikan 2000 yılında Ortodoks-Katolik bütünleşmesi olacağını ifade ediyorlar (4 Temmuz 1995, Yeni Yüzyıl). 1993 yılında Chambesy'de Ortodoks ve Eski Doğu kiliseleri arasında yapılan toplantıda **Müslümanlara karşı ortak tavırlar sergilemek ve Hristiyanlığın yayılması için ortak faaliyet alanları belirlemek** konusunda anlaşılır (bkz. EK 4).

Katolikler ile Ortodokslar arasında gerçekleştirilen bu samimi ilişkiler 1984'de **Avusturya'da "Pro Oriente"** vakfının kurulmasına neden olmuştur. Almanya ve Avusturya'da faaliyet yapan vakıf birlik yolunda önemli çalışmalar yaparken, asil amaçları **Anadolu'da Misyonerlik faaliyetlerinin yeniden canlanmasını temin etmektir.** Hristiyan dünyasının %60'ini oluşturan ve bir çok ülke ile diplomatik ilişki ve anlaşmaları olan Vatikan devletinin Anadolu'da etkinlik kazanması böylece gerçekleşmiş oluyor. Hristiyan alemindeki birleşme bununla da kalmayarak kendi içlerinde otonom olmalarına rağmen **Ortodoks Kiliseleri İstanbul patriğini lider olarak seçerek** niyetlerini açıklamışlardır. Oysa Ortodoks inancına göre böyle bir liderlik mümkün değildir. İstanbul patriğinin böyle bir konuma getirilmesine örneğin Belçika patriği itiraz etmiştir, ancak alınan bu karar dini olmaktan çok siyasidir. Ortodoks kilisesi ile uzun zamandan beri işbirliği yapan protestan kilisesi de Türkler'e karşı etkili mücadele yapmanın zeminini oluşturmuş durumdadır. 1979'dan beri her iki taraftan da 30'ar kişilik bilim adamı alt komisyonlar şeklinde düzenli olarak çalışmaktadırlar.

Ayrıca "Avrupa Piskoposlar Konferansı Konseyi" (CCEE) ve "Avrupa Kiliseler Konferansı" (KEK) 1978'de kurulmuş olan "CEC Consultative Committee on İslam in Europe" nin devamı olarak 1987'de kurdukları "Avrupa'da İslam" Kurulunun çalışma alanı Avrupa (Türkiye

dahil olmak üzere Akdeniz ülkeleri) ve eski Rusya sınırları içinde yaşayan Müslümanlardır. Kurul hem kiliseleri hem de Avrupa devletlerini Avrupa ve Türk devletlerinde yaşanan İslam konusunda bilgilendirirken, ilgi sahası Müslüman Türkler olması hasebiyle, o bölgelere gönderilecek olan din adamlarını eğitir ve genel din eğitimi içinde de İslam ve Müslüman milletlerin mentalitesi konusunda aydınlatıcı bilgiler sunar. Her yıl farklı bir ülkede toplanarak durum değerlendirmesi yapan Kurulun katolik, protestan ve Ortodoks kiliselerine mensup bilim adamlarından oluşan çalışma grupları vardır. Bu gerçekte gösteriyor ki, Türk dünyasında yapılan misyonerlikte Hristiyan mezhepleri birlikte çalışmaktadır.

5.2. Onlara Göre Türkiye'nin Önemi

Öncelikle Türkler'in İslam dünyasındaki yeri, prestiji ve muhtemel gelişme potansiyeli misyoner teşkilatlarınca ve onların arkasında olan devletlerce dikkatle izlenmekte. Bugün artık şarkiyatçılarla misyonerleri ve istihbaratçıları ayırt etmek mümkün değil.

Şarkiyatçılarla, misyonerlerin ortak araştırmalarında genelde İslam dünyasında, özelde Türk dünyasında Hristiyan dünyasına oranla nüfus artışının sebebiyet verdiği müslüman nüfusun hızlı artışı onları tedirgin etmekte. Hatta Müslümanlar arasında misyonerlik faaliyeti için kuşanma dönemi diye adlandırdıkları tam gün çalışma ortamı olan kısa dönemli kursların tanıtımında dahi bunu özellikle vurgulamaktalar. Bunun için bir taraftan resmi yollar ve yardımlarla bu unsur kontrol altına alınmaya çalışılırken, diğer taraftan kendi aralarında Müslüman nüfusun artmasını büyük bir tehdit olarak sunup onların bir an önce Hristi-yanlaştırılması gerektiği işlenmektedir. (bkz. EK 5)

5.3. Hareket Tarzları

1. İlimi çalışmalar

İlimi çalışmalar misyonerlik çalışmalarının temelini oluşturmaktadır. Özellikle Üniversitelerin şarkiyat ve Teoloji bölümleri geçmişten günümüze Türk dünyası ve Türkler hakkında araştırmalar yapmaktadır. Bu araştırmalar çok geniş boyutlu olup, siyasetten ekonomiye, etnik yapıdan kültürel dokuya kadar her alanda en güncel konuları ihtiva etmektedir. Teoloji Fakülteleri, Misyonerlik Teşkilatları, Türkoloji Enstitüleri ve devletin diğer araştırma birimleri koordineli ola-

rak çalışmaktadır. Örneğin Uluslararası Misyonerlik Araştırma Enstitüsünün (IIMF) başkanı aynı zamanda Teoloji Fakültesinde Bölüm Başkanı olan bir İslam uzmanıdır. Enstitünün çok geniş çalışma alanı olmakla birlikte, bu bağlamda değinmek istediğim özelliği resmi kuruluşlar ve enstitüler ile misyonerlikle uğraşan kurumlar arasında irtibat ve ortak çalışma alanlarını sağlamasıdır. Misyoner yetiştirmede ve onlara yeni ufuklar kazandırma konusunda en etkili olanlar yine Türkolog ve şarkiyatçılardır. Misyonerlere pratik ve güncel konularda dersler sunanlar yine Amerikan ve Alman Üniversitelerindeki öğretim elemanlarıdır.

Kiliselerin özel ilgi sahasına giren Türkler hakkında bir çok araştırmalar Alman Kiliselerinin başı olan EKD (Protestanlar için) ve Alman Piskoposlar Konferansı (Katolikler için) tarafından yapılmaktadır. Kiliselerin bünyesinde oluşturulan Türkler ile ilgili araştırma birimlerinin yanısıra ne yazık ki misyonerlik teşkilatlarında da ayrı alt birimler oluşturulmuş ve bu birimlerde bir taraftan arşiv çalışmaları bir taraftan da araştırmalar yapılmaktadır. Başka dal ve branştan bilim adamları Türkiye'ye ve özellikle **farklı etnik yapıların olduğu bölgelere** gönderilerek bir çok konuda araştırma yapılmaktadır. **2. Eleman Yetiştirme**

Türkler için misyonerlik yapacak olan elemanların özellikle Türkiye ile ilgili bir bölüm bitirmiş olması tercih edilmektedir. Ancak duyulan acil ihtiyaçtan dolayı bu işlem 1 aydan 1 yıla kadar süren yoğun kurslar ile telafi edilmektedir. Bu kurslar vasıtasıyla dil, din, kültür, örf ve adetler tamamen öğrenilerek Türkiye'ye gönderilirler. Türkiye'ye gelen elemanlar bir taraftan kendi formel işlerini yapıyor gibi görünürlerken, diğer taraftan daha önceden **Ankara, İstanbul ve İzmir'e** yerleşmiş olan misyonerlerin denetimi ve rehberliğinde halkın arasına girerek kendilerini iyice yetiştirirler. Türkiye'ye dışarıdan gelen ve meslek olarak teolog olmayan misyonerler, özellikle öğretmen ve öğretim görevlisi olmakla birlikte doktorlardan, fotoğrafçılara kadar geniş bir meslek grubuna sahiptirler.

Yıllık toplantıları, Avrupa'da merkezlerine verdikleri raporlar ve uzmanların görüşleri doğrultusunda Türkiye misyonu teşkilatlanmasını ve stratejilerini sürekli değiştirmektedir. Özel amaçlı gönderilen misyonerler ise Roma'daki **Pisai** ya da

Birmingham'daki Selly Oak Colleges'in İslam Centre'inde eğitim görürler. Bu bağlamda, diyalog konusuna olumlu yaklaşan **Aksiyon** dergisinin (Sayı 63/1996) PISAI araştırmacılarını diyalog sürecini geliştirenler olarak takdim etmesi ve misyonerlik konusundaki başarılarını görmezlikten gelmesi, kanaatimizce kamuoyunu yanlış bilgilendirmektedir. Ayrıca giriştikleri iyi niyetli diyalog sürecinde muhataplarının gerçek niyetlerini tam olarak tanımadıkları da ortaya çıkmaktadır. Bu merkezler Avrupa'nın İslam ülkeleri konusunda özel amaçlı misyonerlik eğitimi veren en gelişmiş merkezleridir. Bütün bu çalışmaların nihai amacı ise **yerli halktan Misyonerler yetiştirmektir**. Ne yazık ki bu konuda da başarılar elde etmiş olan misyonerler, bu anlamda en büyük desteği ise Türk vatandaşları olan Hristiyanlardan almaktadırlar.

5.4. Yöntem

Hristiyan olmayanlar ile ilgilenmek aslında **uzman** olan insanlara bırakılmıştır. Ancak özellikle Avrupa'da Müslümanlar ile günlük ortamlarda karşılaşmak çok kolay olduğundan kilise bu konuda dindar insanlara da bazı görevler yüklemiştir. Bunları şöylece sıralayabiliriz:

1. Sosyal alanda yardım

Özellikle kendisini yabancı dilde ifade edemeyen insanlara yakınlık gösterilecek, çok zor şartlarda çalışan bu insanlara samimi davranılacak. En küçük kilise birimlerinde dahi onlar koruma altına alınarak Hristiyanlık inancının ilk örneği gösterilmiş olacak.

2. Dini Açıdan

Bu insanların sadece ev ve iş sorunları ile ilgilenilmeyecek, bilakis onların ruhsal ve dini ihtiyaçları karşılanmaya çalışılacak. Genellikle bu insanların çoğu tarımla uğraşan geri kalmış toplumlardan geldiklerinden arkaik dindarlıklarını onların şartları içinde muhafaza etmeleri mümkün değildir. İşte bu noktada kilisenin görevi onların avukatı gibi yabancı gelenek ve değerlerine azami dikkat göstererek onları kurtarmaya çalışmaktır. Kilise üzerine düşen misyon görevini yerine getirmede ne kadar ciddi olursa olsun bu insanları İncil'in yoluna davet etmeden önce onları mutlaka dinlemesini bilmeli ve onların dini tecrübelerini öğrenmelidir. Daha sonra duruma ve muhataba yönelik elastiki bir tavır almalıdır, şayet dindar

kişiler ise onlar için ibadet yeri tesis etmeli ve onlara inanç geleneğinden yaklaşmalı.

3. Misyon Boyutu

Onların insani ihtiyaçları ve darlıkları giderildikten cömertçe misafir perverlik gösterildikten, anlayış ve saygı ortamı oluşturulduktan sonra artık İsa'nın bütün insanlık için geldiği konusu mutlaka yavaş yavaş işlenmeye başlanmalı. Muhataplar modern dinsizler olabilirler ya da dindar olabilirler, dolayısıyla onlara uygun teklifler getirilmelidir. Daha sonra muhataba uygun teklifler bölümünde uzun uzadıya yaklaşım tarzları verilmekte. Bu başlıkları şöylece sıralayabiliriz:

a) Açık Teklifler (Bazı insanlar utangaçtır ve iletişimden çekinirler, onlar için teklif açık ve net olmalı).

b) Cemaat Havası

c) Kilise ve yan kuruluşlara götürmek

d) Muhatap aktif hale getirilebilir. Onun da paylaştığı ve inandığı konuların muhatap tarafından savunulmasını temin etmek.

e) Toplumsal ve sosyal olaylar kullanılabilir.

f) Birlikte çalışmak.

g) Ziyaretler yapılabilir.

h) Tarafsız ortamlarda etkinlikler düzenlenerek dine olan mesafeleri kılmaya çalışılabilir.

i) Mektup tarzı kullanılabilir.

j) Telefon.

k) Kur ve kamplar.

l) Ökumene birliklikler tesis edilebilir.

m) Canlı örnek.

n) Turizm yoluyla.

5.5. Türkler'e Yönelik Faaliyetler

Türkleri çeşitli gruplara ayırarak faaliyet sürdürmekte. Çalışma grupları olarak şöylece sıralayabiliriz:

1. Türkler

a) Muhafazakarlar

b) Gençler ve çocuklar

c) Kadınlar

d) Dinden uzak olanlar

2. Kürtler

a) Halktan insanlar

b) Kadınlar

c) Çocuklar

d) Özgürlükçüler ve aktivistler

3. Aleviler

4. Diğer Azınlıklar

Yukarıdaki şekilde muhatap grupları belirlenirken bu gruplara özgü çok boyutlu faaliyetler sürdürülmektedir. İlk sırada yer alan Türkler arasında misyonerlik faaliyetlerine büyük önem vermektedirler. Bu büyük kitleye verilen önemin nedeni

a) Sayısal çokluk ve genç nüfusa sahip olmaları

b) Daha geniş bir çalışma sahası olan bütün bir Türk Dünyası için eleman kazanmak.

5.6. Türkler'e Yönelik

Çalışma Prensipleri

1. Basın-yayın ve Radyo,Telefon ve TV. yoluyla Misyonerlik: Türkler arasında sosyal grup ve statülerine özgü büyük bir titizlik ve pedagojik hassasiyet ile neşredilmiş olan **kitaplar, hikayeler, takvimler** vs. ya Türkler'in adresleri ne gönderilmekte ya da çeşitli vesileler ile Türk ler'e ulaştırılmakta.

Bunun haricinde Türkçe olarak hazırlanmış ve video bantları ve Türkler için günlük olarak yapılan misyonerlik amaçlı radyo yayınları. şu anda Almanya ve Moskova üzerinden yapılmakta.

2. Misyonerlik Amaçlı Cemiyetler

Özellikle Türkiye'nin büyük kentlerinden İstanbul, Ankara ve İzmir olmak üzere bir çok şehirde açık ve gizli olmak üzere iki tür misyonerlik faaliyeti yapılmaktadır. Açık alanlarda yapılan faaliyetleri; basın yayın yoluyla ilanlar vermek ve İncil'e davet etmek, radyo ve yayınevi kurmak, turizm şirketleri kurarak Avrupalı ve Amerikalı misyonerleri Türkiye'de inanç turizmi adı altında yerli halkla ilişkiye sokmak, Türk vatandaşları ile toplantı ve ibadet yapmak, yardıma muhtaç olan, inanç bunalımında olan gençlerle irtibata geçerek onları İslam'dan uzaklaştırmak ve İncil'in mesajını sunmak, çeşitli semt ve ortamlarda propaganda amaçlı yayınlar dağıtmak olarak sıralayabiliriz.

Gizli alan olarak isimlendirebileceğimiz misyonerlik faaliyetlerini ise; diyalog ve hoşgörü toplantı ve görüşmeleri, çevreciler, barış ve özgürlük hareketleri, aile planlaması, özel okul, hastane ve güçsüzler yurdu olarak sıralayabiliriz. Bu alanların bazılarında (okul, hastane, kimsesizler yurdu) eskiden beri faaliyet yapılmakta ise de, özellikle kurtuluş savaşı yıllarında Merzifon ve Antep'te bu kurumların düşman güçlere destek

sağlaması Cumhuriyetle birlikte yetki ve alanlarının kısıtlanmasına neden olmuştur. Bundan dolayı çalışma yöntemlerini değiştirmişlerdir. Misyoner okullarından mezun olmuş varlıklı işadamları, siyasetçi ya da entelektüel şahsiyetler, kabaca ifade edebileceğimiz gibi Türkiye'de Amerika ve Avrupa'nın çıkarlarını korumuşlardır. Varlıklı kesimin ve üst düzey bürokratların çocuklarının devam ettiği bu okullar, Türkiye'de büyük bir itibar kazanmıştır. Bugün Türkiye'de Amerikancı mı, Almancı mı olunacağı tartışması garipsenmeden yapılabilecek aşamaya gelindi ise, bunda kuşkusuz misyoner okullarının büyük katkısı olmuştur. Bu okullardan mezun olmuş, yönlendirici konumunda olan isimler ve binlerce üst düzey bürokrat ve işadamları sayılabiliyorsa, bu okulların Türkiye'nin batılılaşmasında mühim bir rol oynadığı söylenebilir.

Resmen misyonerler tarafından kurulan ve onlarca idare edilen bu okul mezunlarının, T.C. devletinin kurmuş olduğu ve Milli Eğitim mensuplarının yönettiği İmam Hatiplere neden karşı çıktıkları böylece anlaşılabilir. Bu okulların amacı öğrencilerine yalnızca entelektüel ve kültürel düzey kazandırmak değil, bilakis onların sadık, istekli ve fedakar Hristiyanlar olarak yetiştirilmesini sağlamaktır. Birçok ünlü ismin mezun olduğu, Avusturya Koleji bugün bile, Avrupa'da yayımlanan Kilise Kurumlarının adres kitapçığında misyoner okulu olarak gösterilmektedir.

Yeni Hareket Alanları (3.2.) bölümünde teorik olarak sıraladığımız alanların tamamında Türkiye'de faaliyet yapıldığını söyleyebiliriz. Örneğin Deniz Turmepa Derneğinin Temmuz 1995'te düzenlediği etkinliğe başta Fener Rum Patriği Bartolomeos olmak üzere çok sayıda Hristiyan din adamının katılması ve gemiyle Yunan karasularına girildiğinde Yunan jetlerinin eşliğinde top atışları ile karşılanmaları, çevre ile misyonerliğin ve siyasetin bağlantılarını göstermektedir.

Ayrıca Avrupa'nın bir çok kentinde özel olarak Türkler arasında misyonerlik faaliyetleri için kurulmuş olan bu cemiyetler fiilen misyonerlik yapmanın yanısıra dindar Hristiyanların misyonerlik faaliyetlerini desteklemek amacı ile yazılı, sözlü ve görüntülü neşriyatlar hazırlamakta ve ilgilenenlere sunmaktadır.

Büyük kentlerde bulunan merkezlerin ihtiyaca cevap vermemesi üzerine artık semtlerde de şubeler açılmış durumdadır. Örneğin Köln'de bir genel merkez olmak üzere Vingst, Troisdorf ve Gummersbach semtlerinde üç ayrı şube bulunmaktadır. Bu merkezler dini bir görüntü ve ortamdan çok uzaktırlar. Yapılan uzun süreli arkadaşlık, dostluk ve yardımlardan sonra Hristiyanlığa davet edilir. Türkler arasında büyük başarılar elde eden bu cemiyetler Türkler ile yakın diyalogları sayesinde artık Türk vatandaşlarından misyonerler dahi yetiştirmiş durumdadırlar. Bu cemiyetlerden en önemlileri **Yeni Hayat, Esmâ, Umut Çağrısı** ve diğerleri.

Bu cemiyetlerin örgütlediği **İncil Halkaları** Türkler ile ev ziyaretleri ve başka yollarla irtibat kurmakta ve uzun vadede amaçlarına ulaşmaya çalışmaktadır. Yurt dışında yaşayan Türk ve Kürtlere yönelik Misyonerlik faaliyetleri her yıl toplanan yabancılar için misyonerlik konferansında ele alınarak değerlendirilmektedir.

Kilisenin bünyesinde bulunan ve Türkler tarafından kilisenin bir alt kurumu olduğu bilinmeyen Türk büroları ve Türk danış adıyla bilinen dernekler Türkler'in her alanda problemlerine maddi karşılık beklemeden yardımcı olmaktadır. Ayrıca kiliseye bağlı sosyal amaçlı dernek ve vakıflar da dine ısındırmak amacı ile hamile olan Türk kadınlarına, çok çocuklu ailelere, dar gelirliilere maddi yardımda bulunmaktalar. Derslerinde başarı gösteremeyen öğrencilere ücretsiz ders imkanı sunmaktalar.

5.7. Etnik Kökenlere Göre Yapılan Faaliyetler

1. Kürtler:

Kilisenin yürüttüğü misyonerlik faaliyetlerinin en korkunç ve zararlı olan ve sömürgeciliğin öncü kuvvetleri şeklinde çalışan bu alanın, yönetim ve yönlendirmesinin istihbarat servislerince ya da onlarla koordineli olarak yürütüldüğünü söylemek abartılı bir ifade olmasa gerek..

18-22 Ekim 1993 tarihleri arasında Avrupa Kiliseler Birliğinin Brixen (Cusanus Akademisinde) yaptığı toplantıda **azınlıkların her türlü haklarının korunması ve özgürlük mücadelelerinin desteklenmesi için kilisenin yoğun olarak çalışması kararlaştırılır** (bkz.. EK 6). Bilindiği

gibi bu tür kararlar Müslümanların çoğunlukta oldukları bölgeler ya da ülkeler için alınır. Muhtemelen bu tarihten sonra Türkiye üzerine yapılan çalışmalar da yoğunlaştırılmıştır.

Yine bu çerçevede Avrupa Kiliseleri, 1923 Lozan antlaşması ile Hristiyan kiliselerine dini özgürlüklerini taahhüt eden Türk devletinin o dönemdeki antlaşmadan nasibini alamayan "**Ortodoks Süryani**" kilisesine de dini cemaat olma hak ve yetkilerinin verilmesi konusunda Türk devletine diplomatik yollardan baskı yapılmasını kararlaştırır (bkz. Ek 7). Türkiye'de azınlıklara baskı yapıldığı, oysa Avrupa İnsan Hakları Beyannamesini imzalayan Türkiye'nin söz konusu antlaşmanın 2. ve 9. maddelerine aykırı olarak milli bir eğitim politikası izlediği ve böylece azınlıkları asimile ettiği gerekçesiyle kiliseler bir taraftan bu konuda yaptıkları yayınlar ile kamuoyunu yönlendirirken, diğer taraftan Türkiye'ye bu konularda baskı yapılması gerektiğini **kendi devletlerine hazırladıkları raporlarda** ifade etmektedirler.

Türkiye'de özelde **Kürt** kökenli vatandaşlarımızla genelde de bütün azınlıklarla daha etkin olarak uğraşan kilise **Protestan** kilisesidir. Önceki bölümlerde değindiğimiz gibi protestan kilisesi dünyaya daha açıktır ve devlet ile adeta iç içedir. Almanya'da her bölge kilisesinin dahilinde çalışan **yabancılar bürolarının çalışma alanı Kürtler ve Türkiye'deki dini ve etnik azınlıklardır**. Dini açıdan "**Özgürlük Teolojisi**" olarak gördükleri bu faaliyeti büyük bir dikkat ve gizlilik içerisinde sürdürmektedirler. Bu merkezlerde çalıştırdıkları Kürt kökenli Türk vatandaşlarımız sayesinde Almanya, Türkiye ve Irak'ta yaşayan Kürtler ile irtibat kurmaktalar. Kendi istatistiklerine göre Almanya'da yaşayan 400.000 Kürt kökenli vatandaşımıza yönelik yine muhataba uygun çalışma grupları ve etkinlikler düzenlenmektedirler. Öncelikle KÜRT sorununa Kürtler'den daha fazla sahip çıkarak Kürtler'i Türk devleti aleyhinde kışkırtırken, diğer taraftan Kürtler ile müşterek olarak savundukları bazı değerler ortaya çıkmış oluyor. Kürtler'i böyle bir psikoloji ile kendisine çeken kilise, daha sonra Kürt ırkının aslında **Hristiyan** olduğunu sözde bilimsel tezlerle ispat edince Kürt halkı arasında büyük başarılar elde etmektedirler.

Protestan kilisesi çalışmalarını bir taraftan kilise bünyesinde yaparken, diğer taraftan fazla dikkat çekmemek için sivil dernek ve kuruluşlar

ya da kiliseden ayrı gibi gözüken protestan cemaatler vasıtası ile faaliyet yapmaktadır. Bu bağlamda merkezi Bonn'da bulunan **Kürt Enstitüsü'nün başkanı olan Klaus Immer, bir dönem SPD milletvekilliği yapmış olmakla birlikte koyu bir protestan olup Alman Protestan Kilisesi'ne büyük hizmetleri dokunmuş, halen Ren bölgesi Protestan sinotuna kayıtlıdır**. (NORDELBIŞ-CHE KIRCHENZEITUNG, 16.8.1987: 5). İncil'in Kürtçe'ye tercümesini yaptıran enstitü yaptığı bölücülük faaliyetleri ile yakından bilindiği için detaya girmiyorum.

Yine sözde kilise haricinde olan protestan bir misyonerlik kuruluşu da merkezi Wiesbaden'de bulunan **Orientdienst'tir** (Şark Hizmetleri). Çalışma alanı **Türk Dünyası ve Türkiye'deki Azınlıklardır**. Bu merkez Kürtler'in çoğunlukta olduğu bölgelerde kullanılan Kürtçe ve şehirlere göre değişen lehçeleri **Misyonerlik ve bölücülük yapacak olan insanlara düzenli olarak sunduğu kurslar ile öğretmektedir**. Kürtçe lehçeleri ile ilgili geniş bir malzemeye de sahip olan merkez, uygun gördüğü kişi ve kuruluşlara destek vermektedir.

Ayrıca misyonerlik amaçlı olarak hazırlanmış olan Kürtçe dini kitaplar, çocuk hikayeleri, kasetler vb. malzemeler kendi ifadelerine göre çok olumlu sonuçlar vermektedir. Yine Hristiyanlığı seçmiş olan Kürtler'den misyoner yetiştirmek için kısa dönemli kurslar düzenlenmektedir. Kürtler için **Kirmançi** olarak hazırlanmış takvimlerde, Kürt bölgelerinden resimler seçilerek büyük bir hassasiyet ile onların Türkler tarafından sömürülmüşlüğü(!) ve ezilmişliklerini(!) Kürt halkının yardımseverliğini anlatan İncil ayetleri ile dile getirmektedirler. Takvimden çıkan kuponlarla merkezleri ile irtibat sağlamaları temin edilmekte. Hatta yılların vermiş olduğu tecrübe ile batıda yaşayan Kürtler'in Kürtçe'yi iyi bilmemelerinden dolayı Kürtçe Türkçe olarak takvimler basmaya başlamışlar. Takvimlerin Kürt halkı arasında çok geniş bir sempati uyandırdığı ve bu sayede çok sayıda Kürt'e ulaşabildiklerini belirtmektedirler.

2. Aleviler:

Misyonerlerin büyük bir ciddiyetle üzerine eğildikleri grup ise Aleviler'dir. Asya piskoposlarının 1978 yılı Kasım ayında Kalküta'da yapmış oldukları toplantıda, Müslümanlar içinden Hristi-

yanlığa en yakın olan yolun **Alevilikte** ve bazı İslam tarikatlarında olduğu vurgulanmıştır. Yıllar önce başlayan araştırmaların meyvelerini çok hızlı bir şekilde almaktadırlar. Alevileri Hristiyanlığa en yakın grup olarak ilan eden kiliseler kendilerince Türkiye'nin % 10-15'ini teşkil eden bu grup için yoğun çaba içerisindeyler.

Bir taraftan Aleviler'i Hristiyanlaştırmaya çalışırken, diğer taraftan başarı elde edemedikleri zaman muhataplar ile irtibatlarını kesmemekte, bu defa onları **Alevilik** konusunda bilinçlendirerek **kimliklerini kazanmaları** için Sünnilerden farklı olduklarını öğretmektedirler. Almanya'da Hristiyanlığı seçmiş olan Aleviler hakkında kilise kesin rakamlar vermekten kaçınmakla birlikte sayıların binlerle ifade edilebileceğini söylemekte. Alevi misyonerliğinde de nihai amaç Aleviler'den misyonerler yetiştirmektir. Şu anda kilisenin ifadesine göre Türk vatandaşı olan 20.000 Alevi ile kilise yakın diyalog içindedir. Bunların çoğu ya Hristiyanlığı seçmiş durumda ya da seçmek üzeredir. Alman **Katolik** kilisesinin ilgilendiği Alevi'ler için kiliselerde özel ayinler ve merasimler düzenlenmektedir.

Türkiye'deki Aleviler için gönderdikleri misyonerler şayet Alevi kökenli değilse Alevi inancı, örf ve adetleri konusunda eğitildikten sonra, Türkiye'de Aleviler arasında yıllarca kalmaktadırlar. Kendi kaynaklarında çalışma merkezleri olarak İstanbul, Maraş ve Malatya gösterilmekte. özellikle genç Aleviler arasında çalışan misyonerler, kendi dinlerine çektikleri gençlerin Hristiyan olan biri ile evlenmelerini temin ediyorlar.

Aleviler üzerinde yapılan çalışmalar, Kürtler'de olduğu gibi inanmış dindar misyonerler hariç dini bir amaçtan uzak "**Özgürleştirme Teolojisi**" adı altında Türkiye'yi bölmek ya da en azından uzun vadede karışıklık meydana getirmek amacıyla yönelik faaliyetlerdir. Büyük grup olarak Kürt ve Alevilerden başka Yezidiler, Ermeniler ve diğer bütün Hristiyan ve Müslüman azınlıklar konusunda faaliyet yapmaktalar.

5.8.Balkanlarda ve Türk Devletlerinde Misyonerlik

Özellikle Sovyetler Birliğinin dağılması ile birlikte çok yeni ve boş bir alan misyonerlik faaliyetleri için açılmış oluyordu. Durumu iyi değerlendiren ve daha önceden bu gelişmeye hazırlıklı

olan misyoner kuruluşları hemen harekete geçti. Çok kısa süre içerisinde ilgili dillere tercüme edilen dini yayınlar bir çok vesile ile ilgili ülkelere ulaştırılmaya başlandı. Bağımsızlığına yeni kavuşmuş olan Türk devletlerinin bir çok konuda acemi olmasından istifade eden misyonerler yine başka kimlikler altında ilgili ülkelere faaliyetlere başladılar. Balkanlarda misyonerlerin yoğun olarak Türkler üzerinde çalıştıkları ülke ise Bulgaristan'dır. Bulgaristan'da kendi ifadelerine göre 1 milyon Türk'ten misyonerlerin çok iyi konuştuğu yerel diller, çalışma azimleri, maddi destek ve tonlarla getirilmiş yazılı ve sözlü malzemeler, büyük organizasyonlar, yardım kampanyaları ve bir çok başka faaliyet vasıtası ile binlercesi Hristiyanlığı seçmiş durumdadır. Şu anda Hristiyanlaşan bu Türkler batıdan aldıkları destekle köy köy dolaşarak misyonerlik yapmaktadırlar.

Özellikle Bulgaristan, Makedonya ve Arnavutluk'ta yoğun olarak çalışan misyonerlerin **Türk kökenlileri tercih etmeleri ilginçtir**. Çünkü Hristiyan alemi Türksüz bir İslam dünyası arzu etmektedir. Balkanlar ve Türk Devletleri için misyonerlik konusunda yapılan yıllık istişare toplantılarının 1993 yılında **Türkiye'de yapılmış olması** Türkiye'nin misyonerlik konusunda artık bir üs olarak kullanıldığını göstermektedir. İstanbul ve İzmir'den çok sayıda insanın katıldığı bu toplantıda **Balkanlar'a ve Türk devletlerine gönderilecek olan Misyonerlerin oranında Türkiye'nin payının artırılması, Türk devletlerinden ya da Balkanlardan Türkiye'ye muhtelif amaçlarla gelmiş olan gençlerle ilgilenilmesi Türkiye şubesine bırakılacaktır**. Türk devletlerine gönderilen misyonerlerin büyük bir bölümü Türk vatandaşıdır. Diğer bir gelişme ise Ortodoks kilisesine mensup olan "Gagavuz Türkleri'nin" kullanılması. Bu anlamda eleman yetiştirme işlemi Krelingen'de faaliyet yapan Ortadoğu uzmanı Prof. Dr. E. Troeger başkanlığında yürütülen seminerler ve pratik kurslar ile yapılmakta. Türkiye'den gönderilen misyonerlerin bir kısım masraflarının Türk Hristiyanları tarafından karşılanması da oldukça dikkat çekici. Türk devletlerine gönderilen misyonerler Moskova üzerinden gönderilmekte. Moskova'da bulunan "Avrupa'da İslam" Kurulu üyesi olan üç merkezden talimat alan misyonerlerin Ayrıca Taşkent'de bulunan bir merkezin denetiminde çalıştıktan bilinmektedir. Misyonerlerin en çok önem verdikleri ülke Kazakistan'dır. Alman devleti tarafından destek

lenen faaliyetlerin iki yönü var. 1. Oralarda yaşayan Almanların kendilerine güvenlerini sağlayarak onların batıya göçlerini engellemek. 2. Ekonomik güçlükler içinde olan ve İslam'dan çok uzak bulunan Kazak Türklerini Hristiyanlaştırmak. İdarenin Almanya ile kurmak istediği yakınlık ve bağ dolayısıyla Almanların Türk devletlerindeki faaliyetlerine müsaade edilmekte, hatta imkan sağlanmakta. Misyonerler bu alanda en büyük rakip olarak Türkleri görmekteler. Durumu iyi değerlendiren Amerikan ve Avrupa misyonerleri hiç bir engelle karşılaşmadan misyonerlik yapmanın rahatlığını yaşamaktalar. Sadece Özbekistan'da misyonerlerin faaliyetleri engellenmeye çalışılırken, özellikle Kırgızistan ve Kazakistan'da Amerikalı **Babtistler** ile Alman **Katolikler** büyük başarılar elde ediyorlar.

Avrupa misyonerlik teşkilatlarında yeni kurulan Türk devletleri birimlerinin şu sıralarda, Türk devletlerinde ortaya çıkartılabilecek ihtilaf konuları üzerinde çalışmaları, daha önce değindiğimiz gibi bu teşkilatların dini amaçtan ziyade siyasi olduğunu göstermektedir.

VI. Sonuç

Türkiye'de Türkler'e ve farklı etnisitilere, Balkanlarda Türk azınlığına, Avrupa'da yaşayan Türklere ve Türk devletlerindeki Türklere karşı sürdürülen misyonerlik çalışmalarının yoğunluğu aynı coğrafyalarda yaşayan başka hiç bir millet için yapılmamaktadır. Yapılan bu çalışmalar gösteriyor ki, bu konu özellikle **Ülke Güvenliği'ni** ilgilendirmektedir. Hiç bir devlet kendi güvenliğini uzun vadede ciddi olarak tehdit edebilecek böyle bir faaliyete karşı **tarafsız kalamaz**. Çünkü inanç, insanın tüm davranışlarını belirleyen, onun hem dünya görüşünü hem pratik hayatını şekillendiren değerler örgüsüdür. Bir milletin dinini değiştirmek imkansız değildir. Yüzyılın başında

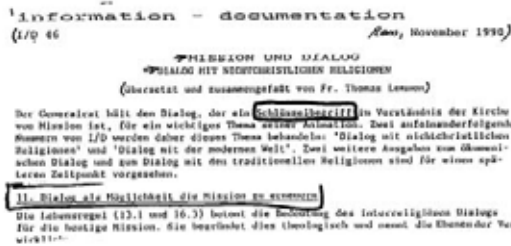
G. Kore'de hiç Hristiyan yokken, bugün Hristiyan nüfusun % 40'lara ulaşması en büyük kanıttır. Türk dünyası için büyük tehlike arzeden Hristiyan dünyasının desteğindeki Ortodoks yayılmacılığı iyi tespit edilmeli ve katolik protestan işbirliği takip edilmelidir.

Bu çalışmamızda sadece **Katolik** ve **Protestan Misyonerliğini** ele aldık, bu iki kilisenin yanısıra **Serbest Kilise** adı altında çalışan radikal faaliyetler de hesaba katılınca olayın boyutları ve vahameti ortaya çıkmaktadır.

İstanbul Patriği yıllardan beri ekümenik yani evrensel sıfatını her türlü resmi ve gayri resmi ilişkide kullanmak suretiyle, Vatikan tarzı bir statü elde etmenin peşindedir. Ortodokslar bu bağlamda Uluslararası baskı gruplarını harekete geçirmektedir. Clinton'un Çiller'e Patrikhanenin statüsünün değiştirilmesine ilişkin gönderdiği mektup gibi (24 Mart 1994/ Sabah Gaz.)

1993 Ekiminde Yunanistan Sırbistan ve Rusya arasında ortak bildiri hazırlanarak, Türkiye'nin ve Müslümanlığın engellenmesi için birlikte hareket etme karar alınmıştır. Moskova'da Ortodoks Bank kurularak finansman temin edilmeye başlanmıştır. Türk dünyası için büyük tehlike arzeden Ortodoks yayılmacılığına karşı bir an önce tedbir alınmalıdır.

Türk devletinin ve Diyanet İşlerinin Hristiyan terminolojisi ve Misyonerlik konusundaki bilgi ve birikim yetersizliği, 1994'teki hoşgörü konferansında Patrik Bartholomeos'un ekümenik sıfatının yanına Diyanet İşleri Başkam M. Nuri Yılmaz'ın da imza atmasıyla neticelenmiştir. Bütün bunlar hesaba katılınca mutlaka İslam haricindeki dinler ve mezhepler ile ilgili Diyanet İşleri bünyesinde bir birim oluşturma zarureti ortaya çıkmaktadır. Burada olayları takip etmenin yanısıra misyonerlikten uzak, gerçek anlamda dinler arası diyalog ve hoşgörünün zemini oluşturulabilir.

EKLER:**EK 1:**

Vatikan'dan orijinal olarak Alman katolik kilisesine gönderilen ve yabancılar için mahrem olan bu talimatta misyon ve diyalog kavramlarından ne anlaşılması gerektiği ve diyalogun ne şekillerde hayata geçirilebileceği ifade edilmekte. Metinde önemli mesajlar bulunmakla birlikte diyalog kelimesinin misyonerlik için kullanılan bir şifre olduğu açık ve net bir şekilde ifade edilmekte. Metnin devamında misyonerliğin aktif olarak uygulanması ve yeniden yapılması için diyalogun gerekliliğine deyinilerek bu bağlamda uyulması gereken temel prensipler açıklanmakta.

EK 2:

Alman katolik misyon konseyinin muhtemelen üyeleri ile yaptığı bir toplantı dökümanı olan bu belgede Federal Hükümetin hiç bir zaman itiraf etmediği ve etmeyeceği bir gerçeğin delilleri bulunmaktadır. Bu metinde başka önemli bilgiler bulunmakla birlikte işaretli kısımda "misyonerlik faaliyetlerinin finansmanının 1. derecede Federal Hükümetin global bir ödeneği ile karşılandığı" ifade edilmekte. Ayrıca bir başka belgede de misyonerlik faaliyetlerinin yerel hükümetlerin katkıları ile gerçekleştiği ifade edilmekte.

EK 3

Katolik haber ajansı (KNA)'nin bildirdiğine göre 1979 yılında Vatikan ile Ortodoks kilisesi arasında işbirliği ve diyalog resmen başlamıştır. Papa'nın İstanbul Patriğini ziyaretinden sonra 1 Aralık 1979'dan itibaren her iki taraftan oluşturulan 30'ar kişilik heyetler düzenli ve devamlı olarak çalışmalarına başlamışlardır. Papa yaptığı açıklamada İstanbul Ortodoks kilisesinin Slav devletlerindeki başarılı misyonundan bahsederek, Ermeni kilisesinin de aslına cesaretle sarılmasından dolayı duyduğu memnuniyeti ifade eder.

EK 4:

"Ökumene Mitarbeiterbrief adli bültenin (1993) 3. sayısında 16 Kasım 1993'te Ortodoks ökumen Patrikhanesi merkezinde Ortodoks kilisesi ile Doğu Ortodoks kilisesi arasında yapılan anlaşmada özetle şunlar yer alır: 1964, 1967, 1970 ve 1971 yıllarında yapılan 4 gayri resmi görüşme ve 1985, 1989 ve 1990 yıllarında yapılan 3 resmi görüşme neticesinde, geçmişteki anlaşmazlıkların ve suçlamaların bir tarafa bırakılarak her iki eğilimin de ortodoks inancı olduğunun iki tarafça da kabullenilmesine karar verilmiştir.

Bundan böyle anlaşmazlık konularının kaldırılmasına ve iki kilisenin de bulunduğu coğrafyalarda Hristiyan terminolojisinin yaşatılması ve yayılması için tarihi misyonunu yerine getirmede işbirliği yapma noktasında yeni bir dönemin başlangıcına imza atmasına karar verilmiştir. Daha sonra çalışma grupları ve çalışma alanları hakkında bilgi verilmekte. Bu arada Türkiye'nin Güneydoğu'sunda Tur Abidin'deki kilise, manastır ve ziyaret yerlerinin canlandırılması konusunda duyarlı olarak hareket edilmesi ve birlikte kamuoyu oluşturma kararı alınır.

EK 5:

Tübingen Doğu Bilimleri Seminerlerinin Protestan Miyyonerliği çalışma Grubu ile işbirliği içinde "Müslümanlar Arasında Misyonerlik İçinde Kuşanma Dönemi" adı altında düzenledikleri kısa dönemli yoğun kursların tanıtım broşürünün başında Müslümanların 26 yılda bir iki kat artmalarına rağmen Hristiyanların ancak 54 yılda bir iki katına çıkabildikleri belirtilerek bu tehlikeli gelişmeye dur deme vaktinin geldiği ve sorumluluk sahibi Hristiyanların misyonerliğe yeniden bilinçli olarak sarılmaları gerektiği vurgulanmakta.

EKL 6

CONSILIUM CONFIDENTIARUM EPISCOPALIUM EUROPAE (CCEE)

Briefe von Bischöfen aus europäischen Diözesen, in denen verschiedene Volks- und Sprachgruppen
 episcopales
 Conferenzen de Yvanoff di Duxati in calce concesso: elenco gruppo etnico linguistico
 18. - 22.10.1993

Kirche in Europa: Verschiedene Gemeinschaften von Völkern und Sprachen
 La Chiesa in Europa: Comunità diverse di popoli ed etnie

SCHLUSSKOMUNIQUE

Vom 18. bis 22. Oktober 1993 (und in Brixen (Cassano) Akademie) eine von der Diözese Brixen im Auftrag des Rates der europäischen Bischofskonferenzen (CCEE) ausgerichtete Tagung von Bischöfen zum Thema "Kirche in Europa: Verschiedene Gemeinschaften von Völkern und Sprachen". An diesem Treffen nahmen Delegierte aus Ungarn, Rumänien, Slowenien, Kroatien, Polen, Spanien, Schweden, Österreich, Deutschland und Italien teil. Zumeist waren es Bischöfe, die mit der Situation von ethnischen und sprachlichen Minderheiten in ihren Diözesen konfrontiert sind. Die Leitung der Tagung lag in Händen von Bischof Wilhelm Egger von Brixen-Bressanone. Als Relaisorte dieser ersten internationalen Bischofsversammlung, die ausschließlich Probleme der Minderheiten gewidmet war, sprachen u. a. Bischof Egon Kapellari, Klagenfurt/Österreich, Bischof Juan Carrera Santolusa/ Spanien, Bischof Alberto Rossiello/Palermo sowie Bischof Wilhelm Egger.

Zeichen von Nähe. Es ist uns wesentlich dazu beigetragen, die geistliche Tradition unserer Ökumene zu schärfen und zu vertiefen. Nur eine Volksgemeinschaft mit einem starken Zusammenhalt kann auch für die Minderheit eine Bereicherung sein.

Die Bischöfe sehen es als ihre Aufgabe an, das Recht der einzelnen Volksgemeinschaften auf ihre ethnische, sprachliche und religiöse Identität zu fördern. Alle DIVERGENZEN sollen Strukturen zu schärfen, welche

Avrupa Piskoposlar Konferansı Konseyinin (CCEE) 1822. 10 1993'te Brixen'de yapmış olduğu "Avrupa'da Kilise: Halkların ve Dillerin Uzlaşmış Birliği" adı altında yapılan toplantıda Papa'nın 1989 dünya barış günü için "Barışı aşılalım, azınlıkları koruyun" mesajından hareketle farklı ülke sınırları içerisinde dini ve etnik azınlıkların farklı muamele gördükleri vurgulanmakta ve azınlıkların korunması ve kimliklerine kavuşturulması kararlaştırılmakta.

EK 7

Freie Religionsausübung für nichtmuslimische Staatsbürger in der Türkei gefordert:

Erklärung

des Vorsitzenden der Kommission für weltkirchliche
 Aufgaben der Deutschen Bischofskonferenz Kardinal Franz Hengsbach

Alman Piskoposlar Konferansının "Türkiye'de Müslüman olmayan vatandaşların hür olarak dini vecibelerini yerine getirme talebi" konusunda basın bildirisini. Dünya Kiliseleri ile ilgili Alman komisyon başkanlığının yaptığı açıklamada gene] olarak Hristiyan Ortodoksları ile Kürtler'in yıllar süren Türkiye'deki ezilmişlikleri anlatılmakta, daha sonra Süryani Ortodoks kilisesine mensup insanlara yapılan baskılardan bahsedilmekte. Sonuç olarak resmi makamlara Türkiye'ye Hristiyanları asimile etme çabalarından vazgeçmesi konusunda baskı yapılması ve onlara hukuki ve maddi yardım yapılması konusunda da çağrıda bulunulmakta.